

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 5 listopada 2019 r.

Pozycja 194

POSTANOWIENIE

z dnia 30 maja 2019 r.

Sygn. akt Ts 91/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Leon Kieres,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.C. w sprawie zgodności:

art. 77 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2017 r. poz. 2204) w związku z art. 161 § 5 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 652) w zakresie, w jakim pozostawiają do fakultatywnego zastosowania orzeczenie przez sąd w przedmiocie warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty kary pozbawienia wolności, pomimo spełnienia przez skazanego wszystkich warunków formalnych wynikających z zakwestionowanych przepisów oraz w zakresie, w jakim orzeczenie o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbywania reszty kary pozbawienia wolności opiera się na opinii Dyrektora Zakładu Karnego, będącego organem wykonawczym aparatu wymiaru sprawiedliwości pozbawionym cechy bezstronności, z preambułą, art. 2, art. 5, art. 30, art. 31 ust. 1 i 3, art. 32, art. 37 ust. 1, art. 40, art. 41 ust. 1 i 4, art. 45 ust. 1 oraz art. 47 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 1 czerwca 2018 r. (data nadania) J.C. (dalej: skarżący) wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia.

2. Skarga konstytucyjna została wniesiona w związku z następującą sprawą.

Skarżący złożył 23 grudnia 2016 r. do Sądu Okręgowego w G. VI Wydział Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Kary wnioski o udzielenie mu na mocy art. 77 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600 ze zm.; dalej: k.k.) warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbywania reszty kary pozbawienia wolności (dalej: warunkowe zwolnienie).

Sąd postanowieniem z 22 marca 2017 r. (sygn. akt [...]) odmówił udzielenia skazanemu warunkowego zwolnienia.

Sąd Apelacyjny w G. II Wydział Karny rozpatrzył zażalenie skarżącego i postanowieniem z 18 kwietnia 2017 r. utrzymał w mocy postanowienie sądu I instancji (sygn. akt [...]).

3. Skarżący uważa, że pozostawienie sądowi fakultatywności w zastosowaniu warunkowego zwolnienia względem wnioskującego, który spełnia warunki art. 77 § 1 k.k. narusza art. 2 Konstytucji przez osłabienie zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa.

Fakultatywność udzielania warunkowego zwolnienia narusza, zdaniem skarżącego, art. 5, art. 30 i art. 31 ust. 1 i 3 Konstytucji, powodując niepewność jego adresatów co do ich praw i wolności.

W opinii skarżącego przesłanki warunkowego zwolnienia powinny być uregulowane w taki sposób aby adresatom normy prawnej dawały pewność, że po ich spełnieniu ich wnioski zostaną uwzględnione. Z tego względu, że art. 77 § 1 k.k. nie jest regulacją jasną i precyzyjną narusza art. 41 ust. 1 Konstytucji.

Naruszenia konstytucyjnej zasady równości skarżący upatruje w tym, że to sąd decyduje komu, mimo spełnienia przesłanek wynikających z art. 77 § 1 k.k., udzieli warunkowego zwolnienia, a komu nie. Niekonstytucyjne jest jego zdaniem różnicowanie skazanych pod względem czynu, za którego popełnienie odbywają karę.

Skarżący uważa, że w konsekwencji nierównego traktowania skazanych na podstawie art. 77 § 1 k.k. następuje naruszenie art. 40 Konstytucji, ponieważ różnicowanie skazanych na tych, którym sąd udzieli warunkowego zwolnienia i na tych, którym go nie udzieli, powoduje psychiczne wyniszczenie skazanych. Nieuzyskanie warunkowego zwolnienia mimo spełnienia warunków z art. 77 § 1 k.k. poniża skazanego wobec współwięźniów, niekorzystnie wpływa na samoocenę skazanego i degraduje jego psychikę.

Skarżący uważa, że decyzja o udzieleniu bądź nie udzieleniu warunkowego zwolnienia zapada zgodnie z treścią opinii Dyrektora Zakładu Karnego, w którym skazany odbywa karę. Takie zaś działanie narusza prawo do obiektywnego i bezstronnego sądu wyrażone w art. 47 Konstytucji. Służba Więzienna nie jest bowiem bezstronna, a opinia Dyrektora Zakładu Karnego „nie korzysta z atutu niezawisłości”. W związku z tym powstaje wątpliwość, czy decyzja w sprawie warunkowego zwolnienia wydawana jest przez niezawisły sąd.

4. Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 13 września 2018 r. skarżący został wezwany do uzupełnienia braków formalnych skargi konstytucyjnej, polegających m.in. na udokumentowaniu doręczenia mu postanowienia Sądu Apelacyjnego w G. II Wydział Karny z 18 kwietnia 2017 r. (sygn. akt [...]). W odpowiedzi na to wezwanie doręczona została kopia potwierdzenia odbioru przez skarżącego tego postanowienia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Warunkiem skuteczności skargi konstytucyjnej jest spełnienie wymagań wynikających z Konstytucji oraz ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072 ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK).

Jednym z warunków wniesienia skargi konstytucyjnej jest określone w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK wymaganie złożenia jej po wyczerpaniu przez skarżącego przysługującej mu w sprawie drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia

doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia.

Ze względu na ustawowy obowiązek sporządzenia skargi konstytucyjnej przez adwokata lub radcę prawnego (art. 44 u.o.t.p. TK) skarżący, który nie ma możliwości poniesienia kosztów ustanowienia profesjonalnego pełnomocnika może wystąpić do sądu rejonowego o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu (art. 44 ust. 2 u.o.t.p. TK). Z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu należy przy tym wystąpić przed upływem trzymiesięcznego terminu na złożenie skargi konstytucyjnej.

W przypadku wystąpienia skarżącego z wnioskiem do sądu o ustanowienie pełnomocnika dla wniesienia skargi konstytucyjnej, bieg terminu do wniesienia skargi konstytucyjnej, zgodnie z art. 44 ust. 3 u.o.t.p. TK, zostaje wstrzymany z dniem złożenia tego wniosku. Wznowienie biegu tego terminu następuje pierwszego dnia po dniu doręczenia adwokatowi lub radcy prawnemu rozstrzygnięcia właściwego organu o wyznaczeniu go pełnomocnikiem skarżącego.

2. Postanowienie Sądu Apelacyjnego w G. II Wydział Karny z 18 listopada 2017 r. (sygn. akt [...]), wskazane przez skarżącego jako ostateczne rozstrzygnięcie, w rozumieniu art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK, zostało doręczone skarżącemu 25 kwietnia 2017 r., co potwierdził własnoręcznym podpisem. Od tej daty rozpoczął bieg trzymiesięczny termin do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Bieg terminu został wstrzymany 23 maja 2017 r., czyli w dniu wpływu do sądu wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Trwał zatem 28 dni.

Sąd Rejonowy w S. I Wydział Cywilny postanowieniem z 16 listopada 2017 r. ustanowił skarżącemu pełnomocnika z urzędu i zobowiązał Pomorską Izbę Adwokacką w G. do jego wyznaczenia. Natomiast pismo wyznaczające pełnomocnika zostało mu doręczone 1 marca 2018 r. Rozpoczęcie dalszego biegu terminu nastąpiło więc, zgodnie z art. 44 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, 2 marca 2018 r. co oznacza, że do upływu terminu, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK pozostało 62 dni. W związku z tym termin do wniesienia skargi konstytucyjnej upłynął 2 maja 2018 r. Skarga konstytucyjna została zaś wniesiona 1 czerwca 2018 r. (data nadania), czyli z przekroczeniem terminu wskazanego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK.

3. W związku z tym Trybunał stwierdza, że skarga konstytucyjna nie spełnia podstawowego wymogu formalnego, ponieważ została wniesiona z naruszeniem ustawowego terminu do jej wniesienia. Z tego względu, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK, Trybunał odmawia nadania jej dalszego biegu.

Z powyższych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.